

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните
Център за оценка на риска
по хранителната верига

Информация от бюлетин Европа секторни политики: Селско стопанство и Безопасност на храните

Европейските министри обсъждат вноса от Украйна, бъдещето на европейското селско стопанство и защита на едрите хищници

На първата си среща (23 януари), от 6-те месеца на белгийското председателство на Съвета на Европейския съюз, министрите на земеделието на държавите-членки на Европейския съюз (ЕС) обсъждат ефектите от вноса на стоки от Украйна. Европейската комисия се готви да разшири мерките за автономна търговия. Останалите точки в дневния ред включват стартирането на стратегическия диалог за бъдещето на селското стопанство в ЕС, работната програма на белгийското председателство (включително теми като общата селскостопанска политика след 2027 г., директиви за „закуската“¹, нови геномни техники, устойчива употреба на пестициди, семена, хуманно отношение към животните и т.н.), статута за защита на големите хищници (вълци) и спорния въпрос за клетъчното (лабораторно, синтетично) месо.

Традиционният дебат по въпросите **на търговията със селскостопански продукти** се фокусира отново върху Украйна. В момент, когато в няколко държави членки се провеждат селскостопански демонстрации, министрите на земеделието трябва да дадат своето становище относно очакваното предложение на Европейската комисия за разширяване на автономните търговски мерки за Украйна. По всяка вероятност държавите членки отново ще заявят подкрепата си за Украйна, като същевременно се позовават на необходимостта от по-подробна информация за вноса и необходимостта от определяне на средносрочни, и дългосрочни решения. В това отношение петте източноевропейски държави членки (**България, Унгария, Полша, Румъния и Словакия**), които наскоро са писали до Европейската комисия, трябва да поискат въвеждането на тарифни квоти за украинския внос на „чувствителни“ продукти. В бележка (<https://aeur.eu/f/agu>) до Съвета на ЕС, Полша предлага, в случай на внос на птиче месо, яйца и захар, „изключване на тези продукти от пълна либерализация на тарифите“. Латвия (<https://aeur.eu/f/agv>) поставя въпроса за внос на селскостопански стоки от Русия. Латвия смята, че ЕС има морален дълг да сложи край на търговията, която може да допринесе пряко или косвено за способността на Русия да продължи войната си срещу Украйна.

На 25 януари Министрите провеждат първоначална дискусия по стратегическия диалог за **бъдещето на селското стопанство**. Марош Шефчович, заместник-председател на

¹ „Директиви за закуската“ - правила за състава, обозначението, етикетирването и представянето на „храни за закуска“:

Директива 2001/110/ЕО относно меда,

Директива 2001/112/ЕО относно плодовите сокове и някои подобни продукти,

Директива 2001/113/ЕО относно плодови конфитюри, желета и мармалади и пюре от кестени,

Директива 2001/114/ЕО относно определено частично или напълно дехидратирано консервирано мляко. Целта на преразглеждането им е да се актуализират правилата за състава, обозначението, етикетирването и представянето на „храни за закуска“, за да се помогне на потребителите да вземат информирани и по-здравословни решения относно хранителните продукти.

Amber Green White

1618, гр. София, бул. „Цар Борис III“ № 136; тел. +359 2 427 30 56

<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

Европейската комисия, ще предостави на Съвета на ЕС допълнителна информация относно организацията на стратегическия диалог. Министрите ще обсъдят и предложението за мониторингова рамка на горите.

Белгийското председателство на Съвета на ЕС все още не е планирало конкретни стъпки за разглеждане на предложението на Комисията за **адаптиране на статута на защита на вълците**, за да позволи на държавите членки да използват по-гъвкави мерки за управление на популацията. Работна група към Съвета по околна среда отговаря за документацията и ще започне да я проучва, като крайният срок за вземане на решение е края на 2024 г. На заседанието на Съвета по земеделие финландската делегация, подкрепена от Австрия, Чешката република, Гърция, Италия, Латвия, Румъния, Словакия и Швеция, ще представи документ (<https://aeur.eu/f/agx>), в който горещо приветства предложението на Комисията относно статута на вълците (EUROPE 13318/6²). Тези страни искат от Комисията да разшири обхвата, като идентифицира големите популации от хищници (кафява мечка и рис), които са в благоприятен природозащитен статус, като по този начин се даде възможност за съответното адаптиране на статуса на защита.

Австрия (подкрепена от Франция и Италия) ще представи документ (<https://aeur.eu/f/agw>), който подчертава ролята на Общата селска политика (ОСП) за запазване на производството на висококачествени храни. Това е възможност страната да изрази своите **резерви към производството на клетъчно месо**.

Други точки от дневния ред са: по искане на Португалия - обмен на мнения относно инициативата за водоустойчивост, а Холандия отново подчертава ползите от торовете RENURE³, произведени от обработен животински тор.

Европейската комисия започва стратегически диалог за бъдещето на селското стопанство в ЕС на 25 януари

Целта на стратегическия диалог е да се „изслушат опасенията на цялата хранително-вкусова верига“ и да се „изработи обща визия“ за бъдещето на сектора, се казва в писмото, изпратено до участниците и подписано от Урсула фон дер Лайен, председател на Европейската комисия. Германският професор Петер Щрошнаyder ще председателства този стратегически диалог. Целта е да се обединят усилията на всички участници по веригата за доставка на храни, заявява говорител на Комисията. В писмото-покана не се посочва как ще протече денят, списъкът на участниците или следващите стъпки. В него обаче се припомнят четирите основни проблема, определени от Европейската комисия: доходите на земеделските стопани, устойчивостта на техните практики, конкурентоспособността на сектора и технологичните иновации. Началото на този диалог за бъдещето на селското стопанство е обявено от г-жа фон дер Лайен през септември миналата година.

Европейският орган по безопасност на храните потвърждава рисковете за здравето, свързани с хранителна експозиция на неорганичен арсен

² European Commission proposes to relax protection for wolves in EU <https://agenceurope.eu/en/bulletin/article/13318/6>

³ RENURE: **R**ecovered **N**itrogen from man**U**RE – (заместители на торове). Това са азотосъдържащи торове, които се извличат от животински тор, или дигестат (дигестатът е материалът, оставащ след анаеробното смилане на биоразградима суровина – използва се като зелен тор, който едновременно наторява растенията и храни почвените бактерии с органична материя) за който е използван животински тор.

Хранителната експозиция на неорганичен арсен на консуматорите е проблем за общественото здраве, според ново научно становище⁴ на Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ), публикувано на 18 януари, което потвърждава заключенията от 2009 г. относно оценката на риска от неорганичен арсен в храните. Храната е основният източник на експозиция на неорганичен арсен за цялото население в Европа. Според ЕОБХ основните продукти, които допринасят за хранителната експозиция, са: оризът, продуктите на основата на ориз, зърнените храни и продуктите на основата на зърнени култури. Питейната вода също има принос за експозицията, въпреки че нивата на арсен като цяло са ниски в Европа.

В своята актуализирана оценка ЕОБХ отчита като най-важен неблагоприятен ефект повишената честота на рак на кожата, свързана с излагането на неорганичен арсен. Експертите правят заключение, че защитата срещу рак на кожата ще предпази и от други потенциално вредни ефекти, свързани с неорганичния арсен.

Европейският орган по безопасност на храните също оценява възможните рискове, свързани с експозицията на органичен арсен от храната. След като тази оценка бъде завършена, ще бъдат оценени възможните рискове, свързани с комбинираната експозиция (на органичен и неорганичен арсен) в храните.

Белгийското председателство на Съвета на ЕС се опитва да преодолее безизходицата по отношение на законодателството за употреба на пестициди

Белгийското председателство на Съвета на ЕС се надява да получи частична обща позиция от държавите членки по предложението, относно устойчивото използване на пестициди, преди края на месец юни. Тъй като Европейският парламент е отхвърлил изменения текст на регламента за устойчива употреба на пестициди (SUR) в края на ноември, дискусиите в Съвета са били замразени (EUROPE 13311/11⁵). Белгийското председателство на Съвета на ЕС се надява да намери начин да спаси важни части от текста. Идеята е да се търси възможност за запазване на определени елементи, които биха могли да бъдат одобрени по време на този законодателен мандат. Най-чувствителните елементи от текста могат да бъдат премахнати, за да се запазят правилата, представляващи „нова стъпка“ в намаляването на пестицидите, като същевременно се позволи „разработването на алтернативни методи“. В документ от 12 януари белгийското председателство представя компромисен текст относно интегрираното управление на вредители (методи за предотвратяване на развитието на неприятели и болести, включително продукти за растителна защита с нисък риск). Той запазва възможността държавите членки да избират между задължителни правила или просто/само „насоки“ относно методите, които да се прилагат към основните култури.

На заседание, насрочено за 24 януари, работна група на Съвета, ще прегледа предложението на Белгия.

Източници:

⁴ Update of the risk assessment of inorganic arsenic in food <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2024.8488>

⁵ Europe Daily Bulletin No. 13311EU Council continues negotiations on sustainable use of pesticides amid uncertainty <https://agenceurope.eu/en/bulletin/article/13311/11>

Contents publication in full by article 3 / 29 sectoral policies Agriculture: European ministers to debate Ukraine, future of agriculture and large carnivores on 23 January Brussels, 19/01/2024 (Agence Europe)

Contents publication in full by article 4/29 sectoral policies Agriculture: European Commission to launch strategic dialogue on future of EU agriculture on 25 January Brussels, 19/01/2024 (Agence Europe)

Contents publication in full by article 5 / 29 sectoral policies Food safety: EFSA confirms health risks of dietary exposure to inorganic arsenic Brussels, 19/01/2024 (Agence Europe)

Contents publication in full by article 6 / 29 sectoral policies Food safety: belgian Presidency of EU Council attempting to break deadlock on pesticides Brussels, 19/01/2024 (Agence Europe)

Други актуални информации в областта на оценката на риска по цялата хранителна верига може да намерите на интернет страницата на ЦОПХВ: – <https://corhv.government.bg/>,

Изготвил: д-р Виктория Монева,
старши експерт, дирекция ОРХВ, ЦОПХВ
Дата: 25.01.2024 г.